

Orchester BERG
BERG#15
15. narozeninová sezóna
DISGRAFICKÉ PARTITURY

úterý 7. dubna 2015, 20h
Veletřní palác - Malá dvorana

Peter Machajdík	Imanentné čiary v tmavomodrej
Lucie Vítková	Fanfára č. 1
František Chaloupka	Vrh kostek nikdy nezruší náhodu
Jiří Lukeš	Threads
Jakub Rataj	Reactions II - reconnection
Slavomír Hořinka	Aevum. SMS to W.A.M

choreografie: **Mirka Eliášová**
dramaturgická a režijní spolupráce: **Jiří Jaki**
interaktivní digitální média, videoprojekce & lightdesign: **Vladimír Burian**
kostýmy: **Renáta Weidlichová**
tančí: **Jana Novorytová, Zdena Brungot Svíteková, Veronika Šimková, Jiří Lössl**
dirigent: **Peter Vrábel**

Orchester BERG
David Pokorný, Marko Ferenc – housle, Ilija Chernoklinov – viola, Lukáš Polák – violoncello;
Jan Kořínek – kontrabas, Zuzana Bandúrová – flétna, Irvin Venyš – klarinet, Petr Němeček
– fagot, Tomáš Bürger – horna, Jan Pohořalý – trubka, Tomáš Bialko – trombón, Hana
Hrachovinová, Hedvika Mousa Bacha – harfa, Tomáš Mika – elektrická kytara, Oleg
Sokolov – bicí

Akce se koná ve spolupráci s Hudebně tanečním sdružením pro Evropu.
Partnerem akce je Národní galerie v Praze.

Grafické partitury reprezentují odlišný způsob zápisu tradiční hudební notace. Jedná se o grafická díla, obrazy, která umožňují volnější interpretaci hudby než obvyklý zápis. Grafické partitury se rozvíjely především v druhé polovině dvacátého století. Jedním z jejich průkopníků byl John Cage, který je pro taneční svět spojen se jménem tanečního novátora a iniciátora nových přístupů k tanci a tvorbě Merce Cunnighama.

Původní myšlenka koncertu, že skladatelé vytvoří grafické partitury, hudebníci je budou interpretovat a hudba bude inspirací pro vytvoření choreografie, se v jednotlivých skladbách rozrostla do rozdílných forem spolupráce.

Choreografie pro skladbu **Imanentné čiary v tmavomodrej** je vytvořena jako pohybový koncept podle grafické partitury Milana Adamčiaka. Tanečníci mají stanovená omezení prostorová, rytmická a pohybová a také konkrétní zadání práce s motivem. Reagují na momentální situaci, která vzniká.

Vrh kostek, který nikdy nezruší náhodu pracuje s aleatorikou. K jednotlivým hudebním větám jsou přiřazeny taneční situace, které jsou losovány během skladby.

Ve skladbě **Threads** je pohyb tanečnice snímán systémem kinect a po zpracování počítačem jsou ovlivňovány parametry generované elektroakustické hudby.

Ve skladbě **Aevum** jsou tanečnice snímány kamerou a svým pohybem vytvářejí promítanou grafickou partituru.

Tvorba **Petera Machajdíka** (*1961) zahrnuje díla instrumentální, vokální, zvuková prostředí, hudbu k pohybovému divadlu, filmu i rozhlasovým hrám. Kompozice tohoto bratislavského rodáka slyšelo publikum v koncertních sálech v Berlíně, Miláně, New Yorku, Vídni, Římě, Calgary, Helsinkách, Bostonu, Londýně a v mnoha dalších městech. Mezi interprety Machajdíkových děl byla řada renomovaných interpretů a hudebních těles, například Janáčkova filharmonie Ostrava, Camerata Europea, Slovenský komorný orchester Bohdana Warchala, orchestr Agon, VENI ensemble, ARTE Quartett, Quasars Ensemble, harfistka Floraleda Sacchi, violoncellisté Piero Salvatori a Jozef Lupták a mnozí další. Spolupracuje také s legendou rockové hudby Jonem Andersonem ze skupiny Yes a „knotem“ noise-music Davidem Mossem. S Milanem Adamčiakem patří ke spoluzakladatelům uměleckého uskupení Transmusic Comp. Peter Machajdík získal za svoji tvorbu mnoho ocenění a absolvoval řadu rezidenčních pobytů, a to především v Německu, Rakousku a Nizozemí.

www.machajdik.de

Skladba **Imanentné čiary v tmavomodrej** vznikla v roce 2012 z iniciativy Borise Kršňáka. Nese se v post-minimalistickém až ambientním duchu. Táhlé smyčce a dechy, k nimž se posléze přidá řídké piano, doplňuje hlas Milana Adamčiaka a občas je narušují nečekané vpády osamocených zvuků a ruchů odkazující ke Cageovi, jenž byl Adamčiakovým inspiračním zdrojem.

Lucie Vítková (*1985) je skladatelka, improvizátorka a interpretkyně (akordeon, fukací harmonika, hlas a step). V současnosti studuje na Universität der Künste v Berlíně pod vedením Marca Sabata (v rámci doktorandského studia na Janáčkově akademii múzických umění Brno). Ve své tvorbě se poslední dobou zajímá o hudební potenciál Morseovy abecedy a o sociálně-politické aspekty hudby a umění ve vztahu ke každodennímu životu. www.vitkovalucie.com

Tyto podněty Vítková řeší i ve skladbě **Fanfára č. 1**, kde zhudebňuje úryvek textu z knihy „Nonsequiturs“ amerického skladatele Frederica Rzewského. Text je kritikou elitářství a izolace skladatelů soudobé hudby a zároveň vyzdvihuje skladatele, kteří na tyto podmínky rezignují a snaží se soudobou hudbu osvobodit z prostředí koncertních sálů a komerčních systémů a zprostředkovat ji širšímu okruhu posluchačů, hudebníkům jiných kultur a příslušníkům opomíjených společenských tříd.

František Chaloupka (*1981) studoval kompozici na Janáčkově konzervatoři v Ostravě, absolvoval také stáže na Královské konzervatoři v Haagu, na vídeňské Universität für Musik und darstellende Kunst nebo na americkém California Institute Of The Arts v Los Angeles. V roce 2004 a 2005 se účastnil Mezinárodních kurzů pro skladatele a perkusionisty v Trstěnicích. V roce 2005 a 2007 získal stipendium festivalu Ostravské dny nové hudby, který také premiéroval jeho orchestrální skladby An Ancient Calligraphy (2007) a Naklonit si Nebesa (2009). V květnu 2011 se účastnil projektu s proslulým německým Ensemble modern a dirigentem Peter Eötvösem, pro které následně zkomponoval skladbu Mašín Gun: Seven Rituals for purging the Czech Lands from the Spirit of Communism. Její premiéra se uskutečnila v prosinci 2012 na festivalu Musica Viva

v Mnichově. Koncert byl zaznamenán Bavorským rozhlasem a vysílán v přímém přenosu Českým rozhlasem Vltava. V roce 2011 založil autorský soubor Dunami Ensemble, se kterým provedl na objednávku festivalu NODO New Opera Days Of Ostrava 2012 svou opera-instalaci Eva a Lilith. V loňském roce založil Kytarový institut, kreativní prostředí pro strunné nástroje, kompozici a improvizaci. www.frantisekchaloupka.com

Vrh kostek nikdy nezruší náhodu

Hudební kostkové hry plnily v 18. století spíše zábavní funkci. Jednou z nejznámějších je „Návod jak s dvěma kostkami zkomponovat tak mnoho valčíků, kolik si jen člověk přeje, aniž by musel rozumět hudbě nebo pravidlům kompozice“ přisuzovaný Mozartovi. Obsahuje kostky, tabulku čísel a sadu karet, celkem jde o 176 taktů menuetu a 96 taktů trií. Jde pravděpodobně o první publikovanou algoritmickou stochastickou kompozici. Struktura mé partitury je inspirována těmito kostkovými hrami – má 6 vět, z nichž každá je rozdělena na 6 částí označených číslicemi 1–6. Čísla jsou generována počítačovou hrací kostkou, kterou spouští dirigent. Báseň Vrh kostek nikdy nezruší náhodu Stéphanu Mallarmé (1897) je rozsáhlou enigmatickou meditací na téma pravděpodobnosti a náhody a končí veršem „Každá myšlenka vysílá do oběhu vrh kostkou“.

Český skladatel a akordeonista **Jiří Lukeš** (*1985) studoval na Pražské konzervatoři skladbu pod vedením Eduarda Douši a hru na akordeon u Ladislava Horáka. Během studií obdržel několik cen z akordeonových soutěží v Čechách, Chorvatsku a na Slovensku. V roce 2014 ukončil studium skladby na HAMU ve třídě Ivany Loudové. Jako interpret zkoumá ve spolupráci s ostatními skladateli nové zvukové a interpretační možnosti akordeonu. Je autorem publikace *Nové témbrové možnosti akordeonu v kontextu novodobé instrumentace*.

Jeho skladby zazněly na koncertech a festivalech v ČR, Slovensku, Itálii, Slovinsku, Chorvatsku, Číně, Srbsku a Ukrajině. V roce 2014 vysílala rozhlasová stanice Radio Beograd pořad věnovaný jeho akordeonové tvorbě. V poslední době se zaměřuje na intermediální projekty. Spolu s kolegy založil skupinu O.E.M. Arts specializující se na performance a audiovizuální projekty. Je též pedagogicky činný na Pražské konzervatoři, ZUŠ Štefánikova a ZUŠ Taussigova. Od roku 2015 zastupuje ČR v organizaci Confédération Internationale des Accordéonistes spadající pod UNESCO. www.soundcloud.com/jirilukes

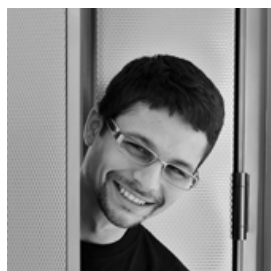
Threads (= vlákna) jsou audiovizuálním dílem, postaveným na propojení jednotlivých složek prostřednictvím technologie. Hlavní myšlenkou bylo vytvořit rozhraní mezi zvukem, vizuálem a pohybem za použití senzoru kinect. Jednotlivá gesta tanečnice mají kromě prvotního vizuálního významu také vliv na zvuk a projekci. Prostřednictvím technologie tak tanečnice přímo ovládá podobu elektroakustické a vizuální složky. Vedle poměrně přesně notované partitury pro orchestr tak vzniká jakási imaginární partitura pro pohyb, která je pro diváky viditelná díky projekci.

Jakub Rataj (*1984) je autorem orchestrálních, komorních a elektroakustických skladeb. Jeho práce přesahuje do světa zvukových instalací a performancí inspirovaných lidským tělem – pohybem, dechem, pulzem a gesty. Je členem umělecké skupiny OEM ARTS sdružující a propojující současné umělce z oblasti zvukové performance, animace a light designu, kde působí jako hráč na elektrickou kytaru a zvukový designér, který pomocí senzorů procesuje zvuk. Jeho skladby zazněly na mnoha koncertech a festivalech v ČR i v zahraničí (Francie, Německo, Švédsko, Rakousko, Čína atd.). Nové skladby si u něj objednala tělesa jako Orchester BERG, Prague Modern nebo MoEns, spolupracoval také s řadou choreografů, filmových režisérů a animátorů. Na pražské HAMU studuje pod vedením doc. Hanuše Bartoně. V letech 2013/2014 se zúčastnil stipendijního pobytu u Luise Naona na Conservatoire Supérieur de Musique et de Danse

de Paris, kde se zabýval kompozicí a novými technologiemi. Mezi jeho pedagogy byli také Isabel Mundry, Frédéric Durieux, Yan Maresz, Yan Geslin, Oriol Saladrigues a Tom Mays. V roce 2014 získal hlavní cenu NUBERG za skladbu Proraketon (pro nástroj raketon z dílny českého výtvarníka Michala Cimaly). www.jakubrataj.com

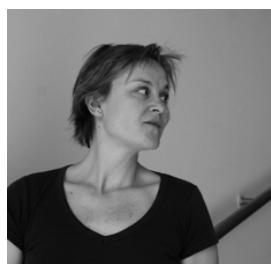
Téma skladby **Reactions II - reconnection** se zabývá konfrontací vnitřního hudebního světa dirigenta, který není svázaný lineárním plynutím času, s reálným časem diktujícím průběh zapsané hudby v partituru. Krátký okamžik před prvním gestem pro ansámbli, kdy si dirigent přehrává některé části partitury v hlavě, je roztažený v čase, zní jako zachycený záblesk zvuku, který se proměňuje filtrovaný vlastní představou. V průběhu skladby se potom v myšlenkách zastavuje na určitých místech, která si jako somnambul přehrává a promíchává je s hudbou ansámbli. Elektronickou složku ovládá sám dirigent pomocí pohybového senzoru. Tato skladba je věnována mé sestře Veronice.

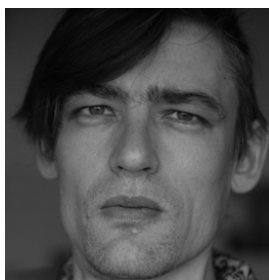
Slavomír Hořinka (*1980) absolvoval na Konzervatoři v Pardubicích housle u Dalibora Hlavy. Na pražské Hudební fakultě AMU se však již věnoval kompozici, nejprve ve třídě Ivana Kurze (1999–2004), v roce 2008 úspěšně zakončil doktorandské studium pod vedením Hanuše Bartoně. Absolvoval také několikaměsíční stáž na Conservatorium van Amsterdam (2003). Jeho skladby uvedly například Česká filharmonie, Komorní filharmonie Pardubice, Orchester BERG, Komorní orchestr Bohuslava Martinů, Jihočeská komorní filharmonie, Bennewitzovo kvarteto, Ensemble MoEns, Puellae Cantantes aj. Od roku 2006 působí pedagogicky na katedře skladby Hudební fakulty AMU v Praze. www.horinka.cz

Aevum. SMS to W.A.M

Aevum je termín objevující se u středověkých scholastiků. Označuje způsob existence andělů. Tedy ne čas, ne věčnost, ale jakési nespojitě prožívání času v libovolně dlouhých okamžicích definovaných stavem, vztahem, pohledem, rozhodnutím... S trochou nadsázky bych mohl říci, že jsem v této skladbě nevymyslel vůbec nic a musím říci, že mne tento přístup k hudební kompozici opravdu baví. Veškerý materiál skladby je totiž odvozen z druhé věty Mozartovy houslové sonáty KV 304 a je v různě dlouhých „momentech“ modelován pohybem tanečnic. Tento pohyb, snímaný kamerou a převedený do spojitě grafické formy ubíhající v čase, vytváří skrze projekci komunikační kanál mezi tanečnický a hudebnický.

Mirka Eliášová (*1975) absolvovala obor choreografie na taneční katedře HAMU (1997) a v roce 2007 ukončila doktorské studium zaměřené na improvizaci. Věnuje se převážně současnému tanci. Vytvořila celou řadu samostatných tanečních projektů, mj. No konečně!, Moment, Cítíte se skvěle? (Prix de Intellect za nejlepší představení České taneční platformy, 2000), II Divino Boemo (ve spolupráci s režisérem Ladislavem Štrosem), Dech puls okamžik, Kapka v moři, Zrcadlení, Until I Find It, Grooves, Šepoty, Kam letí nebe, Svět z papíru, Kontinuum a další. V roce 2001 obdržela cenu na studentském filmovém festivalu v Písku za taneční film Barevný život (režie: Ctibor Turba). Natočila další krátké taneční filmy Ukradený sen, Zrcadlení a Spiral. Svá představení prezentovala na českých i zahraničních tanečních festivalech. Působila jako asistentka choreografie u Petra Zusky a Jana Kodeta, jako tanečnice kooperovala např. s Petrem Tycem, Victorií Marks, Lizzy Le Quesne. S režisérem Jiřím Nekvasilem spolupracovala na inscenacích Mozartova Dona Giovanniho a Smetanova Tajemství v Národním divadle v Praze. V současnosti se zabývá především improvizací a experimentálními tanečními projekty. S Orchestrem BERG spolupracuje od roku 2008, tento projekt je již pátým společným počinem. www.htspe.cz

Vladimír Burian (*1972) absolvoval Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v ateliéru konceptuální tvorby prof. Adély Matasové. Od roku 1997 pracuje jako osvětlovač a light designér, převážně se soubory alternativního a tanečního divadla (TNF, Krepko, Farma v jeskyni, VerteDance a s mnoha dalšími). Od roku 2003 light design také vyučuje (Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, HAMU Praha aj.). Poslední dobou jsou těžištěm jeho zájmu digitální média – především interaktivní média a zpracování real-time videa. Ve své práci se snaží o propojení tanečního a vizuálního umění, výsledkem byla například interaktivní performance Canvas 4D ad. www.videoti.cz

Orchestr BERG je špičkové české těleso, které přináší svěží vítr na českou hudební scénu – uvádí divácky atraktivní a novátorské projekty, soustřeďuje se na uvádění současné hudby a hudby 20. století. Tu kombinuje například s divadlem, filmem, baletem, pantomimou, videoartem apod., vystupuje často mimo tradiční sály. Prostřednictvím objednávek nových děl u českých skladatelů především mladé generace pomáhá vytvářet nové hodnoty a investuje do budoucnosti hudby a umění. Má na svém kontě desítky světových premiér a ještě více českých premiér světových skladatelů. Ke koncertní činnosti orchestru patří vystoupení na mezinárodních festivalech a významných domácích pódii. Spolupracuje s baletem Národního divadla (*Ibbur*, *Zlatovláska*). Vedle mnoha záznamů pro Český rozhlas, na CD nebo k pořadu pro Českou televizi se Orchestr BERG prezentuje i na DVD s live nahrávkou baletu *Zlatovláska* (Supraphon). K nejvýznamnějším projektům z poslední doby patří hudebně divadelní inscenace *Schwarz auf Weiss* (Černé na bílém) německého skladatele a divadelníka Heinerja Goebbelse, živý doprovod Dreyerova němého filmu *Utrpení Panny orleánské* hudbou litevského skladatele Broniuse Kutavičiuse nebo scénický koncert *timING* na Nové scéně Národního divadla, kde bylo mj. uvedeno v české premiéře legendární dílo Györgye Ligetiho *Poème symphonique pro 100 metronomů*.

Peter Vrábel je slovenský dirigent, který žije a pracuje v Praze. V roce 1995 založil Orchestr BERG a určil jeho hudební směřování – díky němu je dnes tento orchestr oceňován jako jedinečný interpret hudby 20. století a hudby soudobé. Spolupracuje se soudobou českou skladatelskou špičkou a vytváří inspirativní tvůrčí prostor pro vynikající umělce mladé generace. Je držitelem Ceny Gideona Kleina. V roce 2010 získal od České hudební rady / UNESCO ocenění za zásluhy o kvalitu a šíření české hudby.

ORCHESTR BERG NA FESTIVALU PUNKT MEETS INFINITY! MĚSTO BEZ ŽIDŮ - expresionistický němý film z roku 1924 s živou hudbou

pátek 10. dubna v 18.30, Palác Akropolis

... od 17h zvuková procházka po Žižkově

... následuje live remix: Jan Bang & Eric Honoré

sobota 11. dubna ve 20h, Brno - Fléda

... následuje live remix: Tomáš Dvořák (Floex)

Orchestr BERG zopakuje hned dvakrát projekt, který měl premiéru v říjnu loňského roku a dočkal se velké řady nadšených ohlasů. Specialitou budou živé remixy – jejich autoři hned po skončení kinokonzertu využijí hudbu, která zazní a přetvoří ji do nového krátkého dílka. Publikum si tak vyuchttná reakci jiného umělce na to, co právě slyšel. Pražskému uvedení *Města bez Židů* bude předcházet i zvuková procházka po okolí Paláce Akropolis.

info a vstupenky: www.palacakropolis.cz

SRDEČNĚ ZVEME NA DALŠÍ KONCERT NAŠÍ 15. NAROZENINOVÉ SEZÓNY!

DVA X DVA

úterý 5. května v 19.30, kostel sv. Vojtěcha v Libni

... dva dvojkonzerty pro harfu a hoboj a světová premiéra

Luboš Mrkvička - For Large Ensemble, Part B (světová premiéra)

Jan Hanuš - Concerto doppio pro harfu a hoboj

Witold Lutosławski - Dvojkonzert pro harfu a hoboj

Kateřina Englichová – harfa, Vilém Veverka – hoboj

Orchestr BERG & dirigent Peter Vrábek

BONUS: komentovaná prohlídka kostela (18.30)

přípitek členům KLUBERG po představení M IS FOR...

Eva Kesslová (Orchestr BERG), choreograf Jiří Kylián a patronka KLUBERGu Soňa Červená

FANDÍTE NÁM? STAŇTE SE ČLENY KLUBERGU!

Chcete podpořit jedinečné projekty z oblasti nového umění?

Zajímá Vás, co se v BERGu chystá, a chcete u toho být jako první?

PŘIDEJTE SE!

Patronkou KLUBERGu je paní Soňa Červená, herečka a zpěvačka.

Měsíční členský příspěvek: 123 Kč (jednotlivec) / 234 Kč (ve dvou)

ČLENOVÉ KLUBERGU VZKAZUJÍ

„Jste úžasní, jak se neustále zdokonalujete a vymýšlíte nové a nové nápady!!! Gratuluji, obdivuji a držím palce:-)!!!!“ Martina B.

„Držím palce do další činnosti, obdivuji koncepci a koncerty se mi moc líbí.“ Jana M.

DĚKUJEME VŠEM ZA PODPORU!

Více informací: www.kluberg.cz

Obrátit se můžete také na Evu Kesslovou – T: 604 205 937, E: kluberg@berg.cz

DĚKUJEME TĚM, KTEŘÍ NÁM POMÁHAJÍ!

DÁRCI: RNDr. Ondřej Jäger, RNDr. Jiří Kessler, Ing. Tibor Lopušán, Vlasta Plocková, Eva a Norman Ridenourovi

KLUBERG (klub dárců Orchestru BERG)

Petr Adler, manželé Bahbouhovi, Soňa Červená, Nevelina Dodovová, Václav Eis, RNDr. Václav Hušner, Lucie Chrápavá, Drahoslava Krnáčková, Jiří Kubíček (ve dvou), Rudolf Leška (ve dvou), Jana Macharáčková, Jiří Malíř, Jáchym Novotný, manželé Ridenourovi, Jana Spurná, Kateřina Svatoňová, Ing. Tomáš Svatoň, Petr Štěpánek (ve dvou), manželé Valchářovi a jeden anonymní člen

ANDĚLÉ (dobrovolníci)

Věra Babišová, Radvan Bahbouh, Eva a Tonda Blomannovi, Jan Brázda, AK Anna Císařová & Peter Babiš, Martina Čápková, manželé Činčerovi, Valerij Durdil, Dominik Dvořák, Josef Dvořák, Pavel Dvořák, Rut Fialová, Jiří Hajdyla, Ondřej Holas, Aleš Janíček, Tomáš Jindříšek, Martina Kaňková, Jiří Kessler, Jitka Kloučková, Adam Kneblík, Šimon Kočí, Ivana Kolářová, Johana Kratochvílová, Maja Madarová, Daniel Mikolášek, Alena Miltová, Pavel Moc, Ester Nemjová, Martin Pavala, Michal Pečeňa, Kateřina Plevová, Eva Ridenourová, Michael Romanovský, Michaela a Howard Sidenberg, Petr Somol, Lukáš Trnka, Pavel Trnka, Jan Trojan, Pavel Trojan Jr., Michaela Volfová, David Zábranský a Jan Zázvůrek...

PODPOŘILI

Ministerstvo kultury ČR, Magistrát hl. m. Prahy, Nadační fond Avast, Partnerství OSA, Nadace Život umělce

Mediální partneři: Taneční aktuality, kulturní čtrnáctideník A2, Český rozhlas Vltava, Literární noviny, Radio 1

Děkujeme mediální agentuře Brainz.cz za vizuální styl a grafiku našich materiálů.

texty: Eva Kesslová

korektury textů: PhDr. Alena Miltová

fotografie: Lovorka Holjevac (Vítková), Petr Kačírek (Chaloupka), Aňa Šebelková (Rataj), Johana Kratochvílová (Hořínka), Eva Kesslová (Eliášová), Pavel Hejný (BERG), Karel Šuster (Vrábel)